

СТАНОВИЩЕ

от Доц. д-р Петя Пачкова,
Катедра „Философски и политически науки“,
Философски факултет, ЮЗУ „Н. Рилски“
за дисертацията на тема „Дигитални технологии и политически елит“
и приносите
на докторанта Мирослав Терзийски

Обща оценка

От приложените документи и справки е очевидно, че докторантът Мирослав Терзийски отговаря напълно на всички законови изисквания и правила на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за получаване на научно-образователната степен „доктор“.

Докторантът е изпълнил записаното в индивидуалния му план – по линия на вземането на необходимите изпити, на написването на дисертацията, на участието в научни форуми и по линия на нужната преподавателска дейност.

Справката за научните приноси и самите трудове на докторанта дават ясна представа и достатъчно информация за творческите търсения и тематичния обхват на неговите научноизследователски интереси.

Докторантът е завършил „Международни отношения“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Продължава изследователските си търсения в същото научно направление, което говори за сериозността и последователността на неговите интереси.

Темата на дисертационния труд е изключително актуална. Както казва авторът „повсеместното навлизане на тези технологии довежда до безпрецедентна и радикална промяна в комуникацията. Някои автори дори я наричат „революционна“. Ние живеем в свят на сериозни промени и трябва да бъдем подготвени да приемем и се справим адекватно с техните предизвикателства“.

Развитието на дигиталните технологии поражда необходимостта от нови решения на важни управленски и етични проблеми. Увеличава необходимостта от издигане на дигиталната култура както на населението, така и на политическия елит, на познанията и уменията им да ги използват. Налага се вземането на нови законодателни решения, които да

насочват употребата им в нужната посока. В тази връзка може би една от характерните особености на мисленето на докторанта е известна доза младежки наивитет, свързан с очакването, че тези технологии ще се използват предимно в полза на индивидите и на човешките права.

В дисертацията се прави успешен опит да се анализира способността на българския политически елит да използва дигиталните технологии в управленския процес, да информира и манипулира масите, да управлява. Установява се тенденцията на увеличаване на активността на българските политици в дигиталното пространство, в различните му видове. Установяват се прилики и отлики в сравнение с дигиталната активност на политици от други страни.

Разработената проблематика е подредена в няколко добре съотнесени помежду си части. Структурата на изложението има своя обоснована логика.

Явна е способността на докторанта да използва сравнителния метод на анализ. Познава използването на дигиталния свят не само в България, но и в други страни по света, което му дава възможност да сравнява. Използва се и контент-анализът.

В първата глава се изяснява терминът „политически елит“ и се представят основните аспекти от неговото съзнание и поведение. Теоретизира се по въпроса за влиянието на дигиталните технологии върху поведението на политическия елит като особена прослойка в обществото.

Във втора глава се изясняват основни аспекти на темата за дигиталните технологии – тяхната същност и особености, техните определения. Изяснява се съдържанието на понятия като – „дигитални технологии“, „дигитална ера“, „дигитално пространство“, „киберпространство“, „дигитална следа“, „киберсигурност“, „дигитално гражданство“, „дигитално поколение“. Важен е параграфът за „дигиталния политик“. Правилен е изводът, че дигитални политици са и тези, които манипулират, поставят своите интереси на първо място, всяват омраза и ползват тролове, и тези, които не го правят. С други думи не става дума за това какви идеи и послания има политикът, а средствата, с които ги представя на публиката. Не става дума за съдържанието, а за формата на изразяване.

В трета глава се прави анализ на използването на новите технологии в управленския процес от българския политически елит. Изводите се правят и на основата на конкретен анализ на използването на тези технологии във връзка с най-важни обществени ситуации и проблеми – кандидатпрезидентски кампании, бежанска вълна и др.

Изводите се правят на основата на сравнението на това поведение с поведението на други политически елити – американския, френския и т.н. Докторантът е добре запознат с основни принципи и методи за провеждане на предизборни кампании в България и по света и

прави конкретен анализ на такива кампании в САЩ и Франция от гледна точка на използването на дигиталните технологии.

Правилна е тезата за това, че българският политически елит активно се приспособява към изискванията и възможностите за управление, произтичащи от новата дигитална среда. Едно от доказателствата е нарастващият брой на сайтове, профили, блогове и т.н.

От друга страна, и българските, и чуждите политици се опитват да се съобразяват с предпочитанията на публиката – например българските политици използват повече Фейсбук и по-малко Туитър поради разликата в потребителите им. В това отношение е направен анализ на кампанията на Хилари Клинтън и Доналд Тръмп, на Румен Радев и Цеца Цачева, на Еманюел Макрон и Марин Льо Пен.

От трета страна, се установява нещо, което е характерно и за други политически елити – че най-интензивна е употребата на дигиталните технологии във връзка с изборни кампании. По-малко интензивна е в останалите политически периоди.

От четвърта страна, част от българските политици ползват по-пасивно тези технологии, за да получават информация без да изразяват свои позиции и отношения. Но нараства броят и на тези, които активно комуникират с публиката. Създава се представа за видовете политици според начина на използване на технологиите. Такива като Ангела Меркел – ползват тези технологии без да са активни и други, които ги ползват, но са и по-активни. Има политици, които сами поддържат дигиталните си форми и такива, които ползват услугите на съветници.

Важни са следните разграничения, свързани с употребата на новите технологии, които се правят в съдържателен план:

- от една страна, може да се използват за информация, от друга – за манипулация;
- от една страна, в името на общополезни каузи, от друга – за нехуманни, вредни за общественото развитие каузи;
- налице е контрол върху употребата на тези технологии във всички страни – някъде е по-лесно, другаде по-трудно. Прави се анализ на различните начини, по които политическите елити се стремят да контролират използването на дигиталните технологии – законни и незаконни, на гражданите и фирмите, свързани с тези технологии. Като се набляга на обективната трудност пред контролирането им.

Прави се анализ на предизвикателствата, които отправят дигиталните технологии към политиките от гледна точка на вътрешно-политическия живот, на техния личен, интимен живот. Темата не е център на анализа, но показва осведомеността на докторанта за аспектите на проблематиката и тенденциите.

Текстът е добре структуриран, има ясна логика и последователност на главите и параграфите. Стилът на изразяване е отличен.

Характерно за стила на докторанта е опитът коректно да се ползват източниците, да се цитират автентичните им имена и т.н. Въпреки че в тази сфера има твърде много неясноти, фалшиви форми на дигитален живот и т.н. В тази връзка в рамките на текста се правят необходимите забележки и уточнения.

Използвани са голямо количество и различни по характер източници на информация за изясняване на проблематиката. Те са доказателство за информираността на автора по проблематиката, за неговата способност да използва различните видове източници на информация – както сайтове, блогове, Фейсбук, Туитър и т.н., така и „класическа“ литература. Това му позволява да може да оцени използването на дигиталните технологии от страна на политическия елит. Висока е и езиковата култура на докторанта.

Авторефератът е написан според изискванията и правилно отразява съдържанието и приносите на дисертацията.

Публикациите на докторанта са достатъчно и пряко свързани с дисертацията.

Конкретни приноси

Събрана е доста богата емпирична информация за използването на дигиталните технологии в управленския процес от страна на представителите на българския политически елит. Българското научно пространство има нужда от такава богата база от данни за сайтове, блогове, използване на Фейсбук и Туитър и т.н. от български политици и партии. Заложено е и разграничението на дигиталната активност на българските политици по партии.

На основата на богатата емпирична база е направен и многостранен теоретичен анализ на формите и качеството на използване на тези технологии от политическия елит за вземането на управленски решения, за влияние върху обществото.

Спокойно мога да застана зад формулираните от докторанта приноси на дисертацията:

- за прецизиране на понятията, свързани с дигиталните технологии като феномен на съвременното общество;
- за разкриване на позициите на българския политически елит по важни обществено-значими теми чрез дигиталното пространство;
- за сравняване на активността на българския елит в сравнение с някои други елити по света в дигиталната сфера, например по време на изборни кампании;

- за разкриване на представата на българския политически елит по отношение на контролирането на дигиталните технологии, тяхното оптимизиране и развитие.

Изследването дава възможност на специалисти и неспециалисти да се ориентират в сложния политически спектър, в който дигиталните технологии имат съществена роля, както за политиците, така и за гражданите и обществото.

Критични бележки и препоръки.

Основната ми препоръка към дисертанта е по-смело да отстоява позициите си, да критикува от своята гледна точка позициите на други автори.

Емпиричният материал би могъл да бъде основа за следващи анализи и интерпретации.

Заключение.

Имайки предвид отразените общи и конкретни приноси и достойнства на дисертацията на докторанта Мирослав Терзийски, ПРЕДЛАГАМ на уважаемото жури да му присъди образователната и научна степен „Доктор“.

16.08.2018 г.

Благоевград

Доц. д-р Петя Пачкова